

ГОЛЕМИЯТ, РЕАЛИСТИЧНИЯТ ДЪРЖАВНИК НА СЪВРЕМЕННОСТТА

ПАНТЕЛЕЙ ЗАРЕВ

Ние скърбим и убеден съм, скърбят искрено с нас и милиони хора по различни краища на планетата. Прекланят се пред неговото велико, всепланетарно дело — запазването на мира — видни държавници, негови противници даже.

Но особено голяма е скръбта на съветските хора. И това е обяснимо. Всред тях Леонид Илич Брежнев внесе спокойствието и хубавата, благородната, съзидателна тревога. Той бе принципен комунист, неуморен деятел на

ЛЕОНИД ИЛИЧ БРЕЖНЕВ

19. XII. 1906 — 10. XI. 1982

социализма, прозорлив и мъдър държавник, който бе пример и за човечност, който сам бе въплъщение на хуманния идеал на комунизма. Леонид Брежнев бе и руски човек — с широка душа, с размах на мисленето, с революционна убеденост, изпълвала всеки ден от богатия му живот. Тази революционна убеденост преминаваше в строителните му дела, в борбата му за мир.

Той носеше у себе си оптимизма на масите и на историята. Бе една и монолитна, и вътрешно богата, разностранна личност. Съвсем скоро с вълнение и с възхищение прочетох в книгата му „Спомени“ с каква ревност като младеж се е стараел да влезе в салона, в който е имало литературно четене, провеждано от Маяковски. Той цитира в книгата си стихове на Маяковски за Ленин:

Партията и Ленин
са близнаци — братя —
за майката-история
кой е по-ценен?
Казваме — Ленин.
 подразбираме партията,
Казваме — партията,
 подразбираме —
 Ленин.
И още:
Кратък
 и до сетните си
 мигновения
животът на Улянов
 ни е познат отблизо.
Но дългият живот
 на другаря Ленин
трябва
 отново и отново
 да се описва.

Той говори за Ленин, а като че ли казва нещо и за самия себе си. За своя висок комунистически идеал, за своето единство с партията, за чувството си относно големите задачи, които поставя майката-история. И както някога се е скърбяло за Ленин със силна лична болка и с чувство за висшите стойности на неговите дела и на неговия живот, така скърбим сега и за верния му последовател.

Не мога да не си припомня тук, че аз сам слушах с възхищение и с истински захлас как Леонид Илич Брежнев рецитираше стихове на Пушкин и Пастернак по време на една вечеря в Москва, на която присъствувах заедно с др. Тодор Живков. Из неговите произведения са пръснати цитати от Крилов, Пушкин, Горки, та до Маяковски, Есенин, Пастернак. Разказва как се е влюбил в руската литература отрано, отдалеч. Като младеж пътувал с влак за Молдавия с една студентка и през цялото време се „надговаряли“ с цитиране на стихове.

Да, богата личност, изключително културен политически и държавен ръководител напусна нашата съвременност. И убеден съм, хиляди и милиони хора усещат неговата стойност, многострунната сърдечност на неговата изключителна личност.

Каква е обикновената му биография: тя би могла да се нарече и необикновена, и забележителна като биографията и на великата му родина: участвувал е в трудови дела като обикновен работник, бил е войн през времето на Отечествената война, дал е своята дан за възстановяването на страната, после за разораването на целините, за строителството на социализма, достигнал есте-

ствено до високите постове на партиен и държавен ръководител. И през целия си този труден и напрегнат житейски и граждански път е показвал както изключителната си принципност, така и фината си човечност.

В спомената вече книга „Спомени“ Леонид Илич Брежнев разказва как се е оформил неговият дух, как се е закалявала волята му под въздействието и на близки, на познати хора, под влиянието на масите и на партията. Спира се и на своето семейство, чиито здрави корени са в работническата класа.

„Ще разкажа — пише Брежнев — по-подробно за семейството, защото тъкмо в него трябва да търсим корените на характера на човека, на отношението му към живота. Моите родители са изпитали върху себе си цялото бреме на царския гнет, живели са по-голямата част от живота си трудно, но в къщи винаги цареше сговор. Възможно е да е имало и търкания, но ние децата, не сме ги чувствували, дори не сме чували някой да повиши глас.

Татко беше съдържан, строг човек, не ни глезеше, но доколкото си спомням, и никога не ни наказваше. Очевидно не е имало нужда: ние растяхме в атмосфера на уважение към родителите. На ръст той беше висок, възслаб и като повечето металурзи много силен физически. Чертите на лицето му бяха изящни, очите му — красиви и внимателни. Татко винаги беше спретнат, в къщи ходеше старателно избърснат и стегнат, обичаше всичко да е наред. И тези негови навици очевидно са се предали и на нас. Присъщо му бе чувството за собствено достойнство, той не хитруваше, беше прям и твърд, другарите му го уважаваха. И на нас, неговите деца, ни беше приятно да чувстваваме това.

— Щом си обещал, трябва да си удържиш на думата — ми казваше тате. — Съмняваш ли се, кажи истината, страхуваш ли се, не се захващай, а щом веднъж си се захванал — продължавай смело напред. Сигурен ли си в правотата си — отстоявай своето докрай.

Така постъпваше и самият той, думите му не се различаваха от делата.“

Ето от какъв руски, работнически, нравствено устойчив род е произлязъл Леонид Илич Брежнев. Ето какви черти е съхранил и у себе си. И аз си позволих този дълъг цитат и защото е бил написан от ръката на Брежнев като едно признание за многото фактори, които са го създавали, и защото в този цитат се оглежда като че ли самият Брежнев — с любовта му към красотата у човека, с неговата убеденост: „Щом веднъж си се захванал — продължавай смело напред“, „Отстоявай своето докрай“. Леонид Брежнев е и една обаятелна личност, един човечен човек и заедно с това вече и един голям държавник, един принципиален комунист, който отстоява правотата си докрай.

Известно е колко големи са неговите заслуги за възстановяване на ленинската принципиалност в политиката, за утвърждаването на социалистическата хуманност — тези му качества го направиха и любима, и уважавана личност сред светските хора и не само сред тях.

Той бе изцяло в съвременността, бе в големия, текущия ден. „Като наричаме нашето време време на велики дела, ние отдаваме дължимото на онези, които са го направили такава.“ Казваше още, че в тези заводи, в тези фабрики и поля има частица и от него, от неговия труд, от неговите размисли, от неговите безсънни нощи.

Леонид Брежнев умееше да свързва теорията с нуждите на хората, с всекидневната практика, да превръща теорията в организирана и насочена към дела енергия, да я претворява даже в поезия, в морална поука, в човешка душевност. Това бе рядко и изключително качество, качество толкова необходимо обаче на политика и държавника. Изворите на това негово качество са дълбоко още в ленинската принципиалност, в хуманизма на революцията, във великите и благородни традиции на руската художествена литература. И неслучайно Брежнев взе перото, за да разкаже в един оригинален стил своите спомени, в които

пламти живата му творческа мисъл, блика моралната сила на комуниста. В „Малката земя“, „Възраждане“, „Целина“ той разказва за свои срещи с хората, за преобразованията в Съветския съюз, извършвани и снегово участие. Той бе и педагог, и патриот, и комунист-интернационалист, който искаше да подготви хората така, че всеки да даде своето в общата историческа цел за изграждането на социализма. Всичко това намираше топъл отзив в доверието към него.

Знаем колко значително, огромно по мащабите си и по последиците си е делото на Леонид Илич Брежнев за защита на мира. Това признават и враговете на комунизма. Една неуморна, мъдра, всекидневна грижа за мира изпълваше живота му като държавник и като човек. И той поддържаше и мобилизираще и комунистите, и хората с добра воля в усилията им да се запази мирът. От неговите конкретни, точни и верни слова всякога ставаше ясно какво готви на човечеството световният империализъм, какво означава Рейгъновата политика за подготовка на война. Хората вярваха на Брежнев и при всяка сложна ситуация очакваха неговото слово, очакваха гласа на великата съветска страна, защото този глас, това слово внасяха спокойствие в съвременното човечество.

Брежнев и Съветският съюз не позволиха нашата планета да се превърне в атомна гробница. Когато и където задухваха ветровете на заледяването, тогава и там се усещаше присъствието на Брежнев, на неговата воля да се извеждат хората от заблудата и да се противопоставят на демагогията, скрила в себе си пагубните замисли на войнолюбците.

Има личности, които остават с делата си, и други, които се открояват с индивидуалната си оригиналност. Брежнев бе и от единния, и от другия тип. Нему бе свойствен напрегнатият устрем към откриването на нови хоризонти, на нови сили и блага, свойствено му бе чувството за положителното, за реалното, за полезното все в интереса на съветската страна и на напредъка, на културата и творчеството на човечеството. Ето защо е голяма нашата скръб за неговата загуба!

Брежнев бе и голям приятел на България. Той следеше нейния възход, нейното развитие по ленински път, следеше оригиналността на нашата творческа партийна мисъл и усещаше, че и у нас партията и ръководството са близаци — братя във великите дела на историята.

Обикновено след загуба като тази, която ни постигна, ние се стъписваме, отдаваме се на размисъл. Онова обаче, което ни дава увереност в бъдещето, е огромният исторически опит на КПСС, нейната здрава опора в масите, в марксистко-ленинските идеи. Тази партия води и ще продължава да води и занапред уверено великата съветска страна, ще продължава делото на комунизма. Тя не ще се отклони от начертаното от Брежнев, както не ще се отклони от великите завети на Ленин. Тя ще продължава да развива могъщо творческото начало, в което вложи „частица“ от себе си и Брежнев, онова живо начало, с което прокарваше пътища през съвременността към грядущето.

Поклон пред човека, който ще остане в паметта на днешните и утрешните поколения!